

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa
tel.:centrala: /022/ 551-77-00
tel.:przyjęcia interesantów : 551-77-60

/022/ 551-78-11 f fax : 827-64-53

Godziny przyjęć interesantów:
Poniedziałki 9⁰⁰ - 17⁰⁰
Wtorki 9⁰⁰ - 15⁰⁰
Środy 9⁰⁰ - 15⁰⁰
Czwartki 9⁰⁰ - 15⁰⁰
Piątki 9⁰⁰ - 15⁰⁰

jakimi sprawami może się zająć RPO ?

1. Dochodzenie roszczeń cywilnych przed sądem
2. Dodatki mieszkaniowe
3. Dowody osobiste
4. Dział spadku
5. Dziedziczenie ustawowe
6. Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu
7. Jak odwołać testament?
8. Jak sporządzić ważny testament?
9. Kasacja w postępowaniu karnym i w postępowaniu w sprawach o wykroczenia
10. Możliwość uznania za repatrianta na podstawie nowej ustawy o repatriacji
11. Naprawienie szkody - art. 46 kodeksu karnego
12. Obrona dłużnika i osoby trzeciej przed egzekucją
13. Obrona z urzędu dla osoby, która nie może ponieść kosztów obrony w postępowaniu karnym
14. Ochrona prawa własności
15. Odszkodowanie za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie
16. Postępowanie rozwodowe
17. Postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych
18. Prawa socjalne repatriantów
19. Prawna ochrona wynagrodzenia za pracę
20. Procedura stwierdzenia u pracownika choroby zawodowej
21. Renta z tytułu niezdolności do pracy
22. Rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem
23. Rozwód
24. Rozwód a separacja
25. Skarga do Komitetu Praw Człowieka w Genewie
26. Skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego
27. Skarga Konstytucyjna
28. Spory wynikające ze stosunku pracy - postępowanie przed sądami pracy
29. Sytuacja prawna podejrzanego w postępowaniu przygotowawczym
30. Sytuacja procesowa oskarżyciela posiłkowego ubocznego
31. Sądowe ustalenie ojcostwa oraz uznanie dziecka
32. Ustanowienie służebności drogi koniecznej
33. Ustawowe dziedziczenie gospodarstw rolnych
34. Ułaskawienie
35. Warunki apelacji i jej dopuszczalność w postępowaniu karnym
36. Warunkowe zwolnienie
37. Wspólnota mieszkaniowa według ustawy o własności lokali
38. Wydanie paszportu
39. Wymogi i procedura uzyskiwania przez cudzoziemców zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony w Rzeczypospolitej polskiej
40. Wymogi i procedura zawierania małżeństw przez cudzoziemców na terenie RP
41. Zachówek
42. Zakaz konkurencji w prawie pracy
43. Zameldowanie i wymeldowanie
44. Zanim napiszesz do Rzecznika - przeczytaj
45. Zmiana imion i nazwisk
46. Zniesienie wspólności majątkowej w czasie trwania małżeństwa
47. Zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu cywilnym
48. Świadczenia alimentacyjne dla dziecka
49. Świadczenia pośmiertne - zasiłek pogrzebowy, odprawa pośmiertna
50. Świadczenie pracy

Rzecznik Praw Obywatelskich

Data ostatniej modyfikacji: 2001-04-06

Rzecznik Praw Obywatelskich jest to jedyny organ państwa, powołany w Konstytucji, specjalnie i wyłącznie do **czuwania nad przestrzeganiem praw człowieka i obywatela** określonych w:

- Konstytucji,
- ustawach,
- umowach międzynarodowych.

Jest to organ samodzielny i niezależny od innych organów państwowych, w szczególności sądowniczych i administracyjnych, powiązany tylko z Parlamentem. To Parlament powołuje i odwołuje RPO; RPO nie może być bez zgody Sejmu pociągnięty do odpowiedzialności (np. aresztowany); RPO składa przed Parlamentem coroczne sprawozdania ze swojej działalności. Do podstawowych gwarancji niezależności RPO wobec innych organów państwa należą nadto:

- a. zakaz łączenia urzędu RPO z jakimkolwiek innym stanowiskiem (wyj. profesor szkoły wyższej),
- b. zakaz wykonywania przez RPO innych zajęć zawodowych,
- c. zakaz przynależności RPO do partii politycznych, związków zawodowych.

Wszystko to ma zapewnić jak najlepsze wykonywanie powierzonych mu zadań. **Kadencja RPO trwa 5 lat**; RPO może zostać tylko obywatel polski.
Jakie są zadania Rzecznika Praw Obywatelskich?

Jego obowiązkiem jest pilnować by organy władzy publicznej (np. sądy, prokuratura, organy administracji rządowej i samorządowej), przy podejmowaniu działań nie łamały praw człowieka i obywatela. Naruszenie tych praw może nastąpić przez działanie organów (np. odmowa wglądu do akt w sądzie) lub zaniechanie organów (milczenie organów np. nieuzasadnione odwlekanie załatwienia sprawy).

RPO podejmuje działania gdy stwierdzi, że nastąpiło naruszenie:

- prawa,
- zasad współżycia społecznego,
- zasad sprawiedliwości społecznej.

Oparcie działań o dwa ostatnie wymienione kryteria gwarantuje mu większą swobodę w decydowaniu o podjęciu lub odmowie podjęcia konkretnej sprawy.

RPO może podjąć działania na podstawie:

- a. wniosku obywatela, grupy obywateli, i ich organizacji,
- b. wniosku organów samorządowych,
- c. z własnej inicjatywy.

Wniosek można składać pisemnie lub ustnie (telefonicznie lub osobiście). Prawo nie przewiduje żadnej szczególnej formy w jakiej należałoby złożyć wniosek, zaznacza tylko co powinien zawierać:

- oznaczenie wnioskodawcy,

- oznaczenie osoby, której praw i wolności sprawa dotyczy (jeżeli nie jest wnioskodawcą),
 - określać przedmiot sprawy (załącznik).

RPO po zapoznaniu się z wnioskiem może:

- podjąć sprawę,
- poprzestać na wskazaniu wnioskodawcy przysługujących mu środków działania np. możliwość wniesienia odwołania od decyzji organu administracji,
- przekazać sprawę według właściwości np. przekazać wniosek do prokuratury w przypadku popełnienia przestępstwa,
- nie podjąć sprawy.

O swojej decyzji RPO musi **poinformować wnioskodawcę**. Podejmując prowadzenie sprawy RPO może:

- samodzielnie prowadzić postępowanie wyjaśniające, wykorzystując w tym celu wyłącznie własne biuro. Może osobiście badać każdą sprawę na miejscu, żądać złożenia wyjaśnień, zlecać sporządzanie ekspertyz czy opinii itp.
- zwrócić się o zbadania sprawy lub jej części do właściwych organów np. prokuratury.

Po zbadaniu sprawy RPO może:

- wyjaśnić, że nie stwierdził naruszenia praw,
- skierować wystąpienie do organu, organizacji lub instytucji, w których działalności stwierdził naruszenie praw i wolności człowieka i obywatela.

RPO nie może w żaden sposób zmusić organu do nie łamania praw człowieka i obywatela. Może natomiast, w celu pozytywnego dla wnioskodawcy załatwienia jego sprawy, wpływać na organy swoją postawą i autorytetem. Z uwagi na to RPO musi posiadać szczególne walory osobowościowe (np. wysoki autorytet ze względu na swe walory moralne, doświadczenie zawodowe itp.).

- żądać wszczęcia postępowania dyscyplinarnego wobec odpowiedzialnych urzędników, zastosowania sankcji służbowych,
- żądać wszczęcia postępowania w sprawach cywilnych, jak również wziąć udział w każdym toczącym się postępowaniu (może zgłaszać wnioski, wносить pisma procesowe np. apelacja) na takich samych prawach jak prokurator,
- żądać wszczęcia postępowania w sprawach o przestępstwa ścigane z urzędu,
- zwrócić się o wszczęcie postępowania administracyjnego, zaskarżyć decyzję do Naczelnego Sądu Administracyjnego, a także uczestniczyć w tych postępowaniach,
- wnieść kasację, jeżeli jest dopuszczalna, od każdego orzeczenia.

Pamiętaj że:

- wniosek może wnieść nie tylko obywatel polski ale także cudzoziemiec,
 - wniosek ten jest wolny od opłat,
- poza obszarem zainteresowań RPO pozostają sprawy wynikające ze stosunków prywatnych między obywatelami np. spory sąsiedzkie,
 - adres:

**Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77**

00-090 Warszawa

tel. (0 22) 827- 62- 61 fax. 827-64-53